

No 22

Utgiven av Svenska Folkförbundet.
Redaktör: Andreas Stahl, Riddaregatan 3, Reval.

9 nov.

Å Lützens dag

den sjätte november 1632.

Snart ha trehundra långa år förflutit
sen' hjältekonungen från höga nord.
På Lützens fält sin sista suck utgjutit
i kamp å Tysklands blodbestänkta jord.

Hur många juleljus, som än förbrunnit
sen'dess . . . vi minnas ännu Lützens dag
Hur långt vi än å vägar hunnit —
vi böja knä dock vid hans sarkofag.

Där vilar han . . . vår störste son i Norden,
han ristat in sitt namn å hävdens blad.
Han med sin här drog bort från fosterjorden
att kämpa för den tro som han tillbad.

Till seger förde han de svenska leden
mot gamle Tilly invid Breitenfeld.
En riddersman i livets alla skeden
han var, det är och blir hans minnesgäld,

Vid Lützen ändades hans hjältebana,
där främst i heta striden han bröt fram.
Att icke skova sig — det var hans vana,
en äkta son utav en fredjad stam.

O, må vi svenskar utav honom lära
att hårda viljan skarp som svetsat stål,
och må som han vi högt baneret bära
i trossviss kamp för höga, ädla mål.

Härute, där han grundat bildningshärden,
man rest hans stod i skolans gamla park.
Där, svenskar — draga vi förbi på färden —
vi hjälsan blotta som på helig mark.

Reval i nov. 1928.

Erik P—n.

Vormsö.

Norrby.

Folkskolan i Norrby firade den
28 okt. sitt 10-års jubileum-

Ehuru det regnade nästan hela
dagen, var dock skolhuset full-
satt av en intresserad publik långt
innan festen började. Även från
andra skoldistrikt hade många in-
funnit sig.

De ungdomar, som fått sin
första undervisning här, hjälpte
till med förarbeten till festen och
skötte även serveringen under
densamma. Några av dem med-
verkade även i programmet med
deklamation och musik.

Sedan man gemensamt sjungit
Modersmålets sång, hälsade sko-
lans föreståndare J. Berggren
alla hjärtligt välkomna, och festen
vidtog. Efter några sånger av
eleverna uppläste J. Berggren
skolans historia och framhöll sär-
skilt skolans utveckling från två-
klassig till femklassig samt de

svårigheter skolan haft att kämpa
emot och den hjälp den fått uti-
från särskilt från Hedemora
lokalavdelning i Sverge, vars
skötebarn den är. Därefter höll
kyrkoherde J. Klasson ett in-
tressant föredrag om uppfostran,
varvid betonades uppfostrans stora
betydelse för den lägre folkklassen
och påvisades den insats kyrkan
haft och ännu har i folkbildnings-
arbetet.

Efter föredraget följde en halv-
timmes paus, under vilken kaffe
serverades.

Den senare delen av program-
met bestod till största delen av
deklamation och musik av forna
och nuvarande elever. Festens
officiella del avslutades med
"Vård land", som sjöngs unisont.
Därefter lekte ungdomarna, och
kl. 10 var festen slut. Alla gingo
hem nöjda och glada över att
hava varit med på festen, vilken
var en angenäm omväxling i det
dagliga arbetet.

Nettobehållningen tillföll sko-
lans radiofond, som för närvarande
är något över 50 kr.

S. F. V. s brevkurser.

I enlighet med från flere håll
uttalad önskan beslöt Svenska
Folkskolans Vänners styrelse se-
naste år med föreningens bild-
ningsarbete införliva en ny verk-
samhetsgren: undervisning ge-
nom korrespondens, och så till-
kommo S. F. V. s brevkurser.
Undervisningen vidtog i början av
innevarande år och tillsvidare i
följande ämnen: svenska (svenska
språkets byggnad och skrift-
liga behandling uppsatsskrivning),
finska, tyska och engelska.
Undervisningen omfattar i
svenska blott en kurs men är i de
sistnämnda språken uppdelad på
två kurser, en kurs för nybörjare
och en fortsättningskurs. Vid
kursernas öppnande förelägo en-
dast nybörjarkurserna. Från höst-

Härmed tillkännagives, att „Kustbon“ finnes tillgänglig även å följande av Svenska kyrkans missionsstyrelses läsrum i utlandet: i London, Antwerpen, Rotterdam, Stettin o. West-Heartlepool.

Red.

ten har tillkommit fortsättningskursen (kurs II) i finska. Denna kurs är avsedd för dem, som genomgått kurs I, samt för personer, som förut inhämtat kunskap i språket men önska förkovra sig i detsamma.

Undervisningen har numera utvidgats även med ett praktiskt ämne, nämligen en kurs i bokföring. Kursen omfattar hushålls-förenings- och handelsbokföring och avser att ge eleven så pass grundlig och säker underbyggnad, att han kan på egen hand reda sig med förekommande bokföringsuppgifter.

Undervisningen genom brevkurserna är individuell. Varje elev arbetar oberoende av de andra, varför anslutning kan ske när som helst och kursen genomgås på längre eller kortare tid, beroende på elevens arbetsförmåga.

Närmare upplysningar om kurserna, deras omfattning och pris samt om undervisningssättet erhållas genom att tillskriva S. F. V. :s brevkurser, Alexandersgatan 16, Helsingfors

Det är skäl särskilt för vår ungdom att begagna sig av denna möjlighet att på ett bekvämt sätt erhålla nyttiga kunskaper och ökad utbildning. De lediga stunderna böra ej slösas bort utan användas för bedrivande av ordnade självstudier. Genom ökade kunskaper öppnas möjlighet till större framgång i livet

Kustbon.

Ett stort men för aibofolket under de gångna seklerna har varit, att det har saknat en för alla svenskbygder gemensam förening, skola eller tidning. I sina avskilda bygder ha landsmännen sålunda utvecklats till starka lokalpatrioter. Och hänvisad till sig själv och sin avskildhet har varje ort blivit starkare eller

svagare. — Svagare, i de flesta fall.

Sockenkyrkan, den starka förening, institutionen, hade till uppgift att vårda om sin egen församling. Ett alla svenskorter sammanhållande band fanns icke.

År 1918 kände våra ledande män tydligare än förr, att även vårt folk hade bakom sig en historia. Och att det ena ville och orkade stå upprätt inför sina kulturella uppgifter.

För att ena och hålla tillsammans folket i kusternas och öarnas svenska hem som ett folk kom Kustbon till. Den spridde häpnad, hänförelse initiativkraft och värme ända in i barnasjälar. Den förkunnade ett gott och starkt budskap: Vi äro svenskar vi också, fastän vi äro få.

Fr. o. m. sitt första nummer har Kustbon varit Aibolands tidning, den har varit och är aibofolkets röst. Från ö till ö och från kust till kust har den burit budskap och efter förmåga, hjälpt till att ena och väcka vårt folk. Ty det är nog så, som lärar A. Vesterberg skriver på tal om ett ungdomshus i Höbring: „Vårt folk behöver upplysning och väckelse. Då skall det bli en bondeadel utan like. Har det hållit sig så länge och friskt utan bildning, då skall det väl bli tusen gånger starkare, när det får densamma. Den ovärdade luggen i pannan skall försvinna, och den höga pannan och den ljusa blicken skall vittna om ett ädelt sinnelag, friborna män.“

Under ekonomiska såväl som tekniska svårigheter har tidningens redaktion lyckats hålla tidningen vid liv. Aibolands folk! Stöd tidningen genom att insända prenumationsavgiften i rätt tid, genom att sända bidrag till tidningen.

Ty det är stort att här söderom Finska viken ha en svensk tidning, ett offentligt organ, som framhåller, att Aibolandet är en svensk bygd, att dess folk är ett folk och bofast sedan hedenhös på sin egen jord.

Alex. Samberg.

Vormsö skolor.

Under senaste tiden har man helt upphört att diskutera uppförandet av tidsendliga skolhus på Vormsö. I andra kommuner där-

emot är man livligt sysselsatt med att ordna sina skolor. Här har man slagit sig till ro och tror att allt är bra. Några, som fått sin vilja igenomdriven och vilja njuta av frukterna föreställa sig att vi hunnit mycket långt. Man har ju öppnat 5 — 6 kl. på ett par ställen och anställt lärare, men tänker aldrig på elevernas och lärarnas hygieniska välbefinnande.

För att barnen skola få del av de nödvändiga kunskaperna, proppar man in dem i små kammar och „kåkar“ och glömmer alla hälsoregler. Än är det brist på luft än kallt. Läraren har kanske det bättre i senare fallet. Han kan sitta iklädd filtstövlar och om tänderna trots allt ännu börja skramla i munnen, ställa sig vid ugnen, samtidigt som eleverna i dubbla vantar utföra sina skrivövningar. Varje år repareras de gamla husen, men alltid äro de sig lika. Lärarna lida av reumatism samt utbetala årligen stora summor för gyttjebad i Hapsal för att inte i förtid duka under för sjukdomen. Vad kan det bli av ett släkte, som växer upp under sådana förhållanden? En berömd svensk talare yttrade bland annat en gång vid en fest: Vildar kunna under en mansålder bli civiliserade, människor, levande i fattigdom och trängsel, kunna bli ekonomiskt välmående, men ett släkte, som sjunkit i hygieniskt avseende, kan aldrig mer återupprättas.

Vid sin senaste session löste kommunalrådet delvis den „gordiska knuten“, genom att V o. VI. kl. av kärslätt folkskola skulle förläggas till den mest centrala punkten för byarna Kärslätt, Förby, Bynäs och Saxby, nämligen till Saxby. Då skulle dessa byar ha haft lika lång väg. Kommunrådets beslut beaktades dock föga, och man inrättade skolan i Kärslätt. Barnen från Förby kunna omöjligt besöka V o. VI. kl. i Kärslätt på 5 — 6 km lång väg i synnerhet om vintern, då vägarna äro rent av ofarbara. Om alla klasser skola vara samman på en tillgänglig plats, då är den riktiga platsen i närheten av Saxby.

Med tiden blir det billigast för kommunen att underhålla en skola än flera. Likaså kunde lärarantalet vid skolan därigenom betydligt reduceras. A. V.

Lyckans minut.

Är det sant att jag håller ett barn på min arm
och ser mig själv i dess blick
och fjärdarna gnistra och jorden är varm
och himmelen utan en prick?

Vad är det för tid. vad är det för år,
Vem är jag, vad bär jag för namn?

Du skrattar knyte med solblekt hår,
hur fick jag dig i min famn?

Jag lever, jag lever! På jorden jag står.
Vad har jag varit förut?
jag väntade visst miljoner år
på denna enda minut.

Erik Lindorm.

En estlandssvensk har avlagt
juridisk examen vid Dorpats
universitet.

Gunnar Beipman från
Nargö har nu på hösten efter av-
lagd erforderlig juridisk examen
med vitsordet cum laude utdim-
mitterats från Dorpats universitet.

Vi önska den första estlands-
svenska unga juristen all framgång!
Kustbo.

Reval.

Svenska dagen firades här på
sedvanligt sätt. Kl. 6. e. m. hölls
minnesgudstjänst i svenska kyr-
kan, varvid prosten Petzäll på ett
värmande sätt talade om Gustav
II Adolfs hjältegarning, och huru
han därigenom gav oss tillbaka
Luthers arv.

Efter gntstjänsten samlades me-
nigheten å svenska skolan, varvid
bjöds på några programnummer
i synnerhet sång och musik av
fru Fabian och fröknarna Dagmar
och Rosa Petterson. Efter pro-
grammets slut serverades te av fru
R. Beipman. —hl.

Från Finland.

Frågan om den svenska avdel-
ningen vid Finlands skolstyrelse
står inför sitt avgörande.

Denna fråga har för våra frän-
der nordanahavs varit ägnad att
inge stor farhåga. Detta äv även
mycket naturligt, enär svenskar-
nas rättigheter gång på gång
kringskärats av majoriteten. Ett
dylikt förfarande gentemot mino-
riteten, landets svenskar, kan icke
förklaras annorlunda, än att fin-
narna gradvis vilja fråntaga sven-
skarna den ena positivtionen efter
den andra, trots det att svenskar-
nas rättigheter äro i grundlagen
bestämda jämsides med finnarnas.

För den som under de senas-
te åren följt med den nationalpo-
litiska rörelsen i Finland, finner i
denna „reduktion“ ingenting för-
vånansvärt.

Nu kan man fråga: Huru kun-
na två nationer arbeta fredligt

sida vid sida under sådana för-
hållanden, där sämja och arbetsro
saknas. Själva tanken därpå är
absurd.
A. S.

„Julhälsningar till de svenska
församlingarna i Estland år
1928 ha nu utkommit. Den lilla
boken innerhåller i år dels en
jul betraktelse av Prosten Petzäll,
dels trenne berättelser, Storgårds-
Per, Solen, Hemlös av resp.
Kyrkoherde Klasson, Prostarna
Petzäll och Linderstam, dels slut-
ligen en visa i psalmtön av Pros-
ten Petzäll. Dessutom finnas fem
illustrationer. Omslagsvignetten,
densamma som i fjol, har tecknats
av Kyrkoherde Schantz, Runö.
-Priset för boken, som tillhanda-
hålls av de svenska församling-
arnas präster och dessutom Rid-
dareg. 9 i Reval, är endast 40 ct.

Då yankees välja president.

New York, 6. nov. (F.N.B.)
8,000 poliser ha kommenderats
till tjänstgöring i röstningsloka-
lerna i New Yorks City. Smith
samlar ännu röster i New York,
medan Hoover befinner sig 3,000
miles därifrån i Paloalto i Kalifor-
nien. Coolidge arveste i går
kväll till Nordhampton i Massach-
usetts för ätt rösta. — Reuter.

New York, 6 nov. (F.N.B.)
Medan 40 miljoner amerikaner
bereda sig att deltaga i valet av
president och vicepresident, ha
innehavarna av hotell, nattklub-
bar och olagliga spritserverings-
lokaler i New York vidtagit an-
stalter för evenemangets begående
i kväll. På ett hotell äro 2,000
bord reserverade och avgiften
utgör 6 dollar per person. På
nattklubbarna debiteras en avgift
av 15 dollar. På Wall Street
sker vadhållingen i proportionen
5:1 till förmån för Hoover. Enor-
ma belopp omsättas och vad på
100,000 dollar förekomma. Den
kände automobilfabrikanten Du-
rant har förbundit sig att hålla
1 miljon dollar på Hoover mot
200,000 dollar.
— Reuter.

Etnas utbrott hotar med katastrof.

Vulkanen Etnas utbrott hotar
antaga en katastrofal karaktär.
En av de fem lavaströmmarna har
redan nått Fontanazzo, en stad på
2,000 invånare, vilka i panikartad
flykt begivit sig därifrån. Ända
till 72 hus hade enligt de sista
rapporterna fullständigt förstörts
under lavamassornas väldiga
tyngd. Befolkningen hann emel-
lertid rädda sig i tid, varför någ-
ra människoliv hittills icke gått
till spillo.

Full panik råder i hela den
omgivande trakten. I Catania be-
finner sig nästan hela befolkning-
en i kyrkor och kapell, där hela
dagen tillbragts under bön och
andakt. Enligt ögonvittnes upp-
gifter hade den lavaström, som
vällde fram över Fontanazzo, en
hastighet av 200 meter i timmen.
Strömmens längd var 11 och
bredd 2 kilometer.

Riksdagen.

Vissa paragrafer i kriminallagen,
som i cirka tre veckor genom-
gåtts i två läsningar, har givit an-
ledning till heta debatter.

Nämnas må dödsstraffet, arbets-
skyddet och fosterfördrivningen.
Med liten majoritet röstade kam-
maren för dödsstraffets bibehåll-
ande i lagen. Dödsstraff kan
ä dömas för mord av föräldrar,
republikens president, och ut-
ländskt riksöverhuvud.

Vid behandling av detta kapi-
tel, som talar om brott mot ar-
betsskydd fingo partierna god
anledning till principiella debatter,
som dock voro mera avsedda för
pressen och åhörarne på läktaren,
ty lagen, som utarbetats av ut-
skottet, sammansatt enligt par-
tiernas styrka, har ej rubbats där-
av, Många talare ville även hava
bortstraffet för fosterfördrivningen.

Man åberopade det svåra so-
ciala läget m. m., som måste an-
ses måttgivande. Lagen, som straf-
far sådant brott från sex må-
nader ända tills åtta års straf-
fängelse, blev dock bestående-

En fråga, som är för nybyggare och småbrukare av stor betydelse, är grundandet av en lånefond för att bistå de behövande med jämförelsevis billiga lån. I princip kan ingen bestrida behovet och nyttan av en sådan fond, men med anledning av brist på medel, har förslaget dock skarpt kritiserats av några höger och liberala representanter, som vilja vänta med ifrågasvarande lag tills bättre tider stunda.

För några dagar sedan hade Reval besök av den lettiska utrikesministern. Detta besök är en inledning till att ånyo upptaga de avbrutna underhandlingarna om handelsförbindelser m. m. Man hoppas att detta besök hjälper i någon mån att befrämja gemen samma intressen, som kunna bli till fördel för bägge länderna.

St. Mikaelssamlingen,

6 november

Gustav Adolfsfest kl. 6 e. m.

8 november

Konfirmanderna samlas kl 8,15 i församlingssalen.

Sönd. den 11 nov. (23 eft. Tref.)

Högm. med nattvardsg. på Nargö

Sönd. 18 nov. (24 sönd. eft. Tref.)

Högmässa kl. 10,30 i staden

-Undertecknads avskedspredikan.

E. Petzäll.

Massörskan Rosetta Beipman

har flyttat till Lilla Kompassgatan 11—1

NORRKÖPINGS APOTEKÄRES MINERALVATTEN-AKTIEBOLAG

Grundat 1874

Sveriges äldsta Mineralvattenfabrik

Kontor o. Fabrik: Repslagareg. 31,
NORRKÖPING

SVEDALA

Tegelmaskiner,
Grävmaskiner,
Stenkrossar,
Vägbyggnadsmaskiner,
Betonblandare,
Torvmaskiner,
Bränslekrossar för torv, koks
och kol,
Pulveriseringsmaskiner,
Vindsiktar,
Torktrumlor,
Brikettpressar,
Transportapparater,
Rullager, Rallvagnshjul,
Skottkärrehjul,
Kokillgods,
Sågjutgods.

Aktiebolaget

Abjörn Anderson

Post- & Telegrafad. Rikstelefon:
SVEDALA, GJUTERJET. 52, 76, 203, 4, 608 183.

REPRESENTANT CARL JÖNSSON

Postkast 38 REVAL Telef. 1536

Första inhemska Försäkrings-Aktiebolaget EESTI LLOID

Reval, Långgatan (Pikk) 11. Tel. 6-24 & 17-03

LIVFÖRSÄKRING

BRANDFÖRSÄKRING

TRANSPORTFÖRSÄKRING

OLYCKSFALLFÖRSÄKRING

De av bolaget hittills utbetalade skadesummorna belöpa sig till över

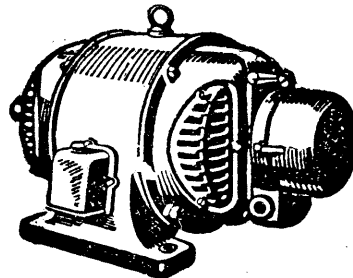
➔ **över hundra millioner cent.** ➔

Ett bevis på till vilken oskattbar nytta försäkring är, därför

➔ **Försäkra Edert liv och Eder** ➔
➔ **egendom medan tid är!** ➔

MILITAR EKIPERINGS A.-B. (MEA)

Hamngatan 3A **STOCKHOLM** Norrmalmstorg
Rekommenderar sina förstklassiga färdiga HERRKLÄDER, HERR- & DAMSKRÄDDERI.
Uniforms- och Sportartiklar för segling, ritt, automobilsport etc. etc.

ASEA-MOTORER

TRANSFORMATORER OCH
APPARATER FÖRSÄLJAS

av

El. Büro LINKE & MARTINSON
Kinga tån. 10, Reval.

UPSALA-EKEBY AKTIEBOLAG

Telegramadress. Postadress. Telef. UPSALA,
EKEBY UPSALA EKEBYBRUK Riks 90 Allm. 92
Kakelugnar, öppna spisar Väggbeklädnads-
plattor Keramik, Mur- & Taktegel Glasera.
Fasadtegel Dräneringsrör.

BILJETTER med tåg och båtar i hela världen.
SOVPLÅTSBILJETTER

Hjälp och råd vid PASSVISERINGAR RESGODS-
FÖRSÄKRINGAR MYNTVÄXLING

A.-B. Nordisk Resebureau
Göteborg — Stockholm — Malmö

Betald annonsplats

Den Gyllene Freden

Vid Järntorget, Stockholm
Riks 80 29.

Jönköpings stads och läns sparbank.

Stiftad 1831.

Huvudkontor i JÖNKÖPING. Avdelningskontor
i Jönköping, Huskvarna, Norrahammar, Små-
lands Taberg.

A.-B. BJÖRKLUNDS

Nejliskeodlingar i Hammar, KRISTIANSTAD

Landets största specialodling i sitt slag:
NEJLIKOR

i alla variationer erhållas hos varje blomster-
handlare i riket

STORA HOTELET, Linköping.

Innehavare: Fru JENNY KLINGBOM.
Post-telegram- & telefonadress: Stora Hotellet.
Linköping Intern. hotellcode. 38 rum med 50
bäddar. PRISER: Enkelrum från 5.— kr. Dubbel
rum fr. 10.— kr. Lunch fr. 2:50 kr. Middag fr.
3.— kr. Supé fr. 3.— kr. Sprit — Vin — Öl.

Aktiebolaget

GESTRIKLANDS YLLEFABRIK JÄRBO.

Sporttyger, melerade Filtar,
Vadmal och Korderoj.

Goda kvalitéer och billiga priser.

SVEABLANDNING

främsta plasten. Partiförsäljare:
ENGWALL HELLBERG Aktiebolag, Gefle.

SHELL

BENSIN OCH SMÖRJOLJOR

använder varje ekonomisk motorman
SVENSK-ENGELSKA MINERALOLJE A.-B.

De Förenade Spetsfabrikernas Försäljningskola

Tel. 771-08 Grevturegatan 13
(Hörn-butiken) NORR 19203

Specialaffär för Spetsar och Broderier. — Rikt ur-
val av Vadstenaspetsar. Motiv och Kragar. Be-
ställningar å linneutstyrslar. Order till landsorten
expedieras omgående.